

Pan Forajta, který vedl kroniku od roku 1977, to je celkem 33 let, na vlastní žádost ukončil činnost kronikáře v obci Hraběšice ke dni 31. prosince 2010 a to posledním zápisem události za rok 2010. Společně s funkcí kronikáře také ukončil svou funkci starosty obce Hraběšice. Na jednání zastupitelstva obce dne 3. prosince 2010 jsem byla schválena jako kronikářka a byla jsem pověřena vedením obecní kroniky od 1. ledna 2011. Práci obecního kronikáře jsem nikdy nedělala, přesto se na ni velmi těším.

Narodila jsem se 28. ledna 1955 a do Hraběšic jsem se nastěhovala v roce 2000 s manželem, rodákem z Hraběšic. Vystudovala jsem střední ekonomickou školu v Šumperku, pracovala jsem jako mzdová účetní a později jako kontrolní pracovnice finančního úřadu, kde pracuji až do dnešního dne. Ve slohu jsem se procvičila při psaní zpráv z provedených finančních kontrol. V podzimních volbách roku 2010 jsem byla zvolena jako zastupitel do zastupitelstva obce Hraběšice a na ustavujícím zasedání jsem byla zvolena starostkou obce. Zároveň se starám o místní římskokatolický kostel a faru v Hraběšicích, jsem aktivní členkou Junáka od roku 1968, předsedkyně rady Charity v Šumperku. Ráda čtu knihy, zajímám se hodně o přírodu, mám ráda květiny a práci na zahradě.

Obec Hraběšice leží v podhůří Jeseníků 8 km od okresního města Šumperk. Jsme velmi malá obec, takže zde není lékař, ten sem zajíždí pravidelně každých 14 dnů na návštěvy ke starším občanům. Obchod ani škola zde také nejsou, z občanských sdružení pouze Svaz dobrovolných hasičů a víceméně neaktivní požární jednotka svazu dobrovolných hasičů. Do roku 1990 se zde nesměly stavět rodinné domy, pouze rekreační chaty a chalupy, tudíž došlo k velkému úbytku trvale bydlících obyvatel, mladí neměli kde bydlet a stěhovali se do měst a teď chybí nejméně jedna generace, což se projevuje například právě při činnosti jednotky dobrovolných hasičů.

Chtěla bych, aby byla tato kronika vedena co nejlépe a byla věrným a nezkresleným obrazem života obce ve všech jeho složkách. Budu se snažit zachytit jednotlivé události, které se v obci odehrály a budou jednou zajímat i následující generace hraběšických občanů. Kronika bude obsahovat pouze faktický popis událostí.

Celosvětové události

Na jaře 11. března 2011, proběhlo silné podmořské zemětřesení, které způsobilo vlnu tsunami vysokou až 11 metrů. Jeho epicentrum se nacházelo u tichomořského ostrova Honšú, zasáhlo celý Tichý oceán. Těžké následky utrpěla některá japonská města, například i Tokio. Následkem této katastrofy pro celý svět je havárie ve dvou atomových elektrárnách Fukušima 1 i Fukušima 2.

2. května byl zabit Usáma bin Ládin americkými vojáky. Tento terorista má na svědomí tisíce lidských životů.

7. září tragicky zahynuli při letecké havárii u ruského města Jaroslavl členové ruského hokejového týmu Lokomotiv Jaroslavl. Byli mezi nimi i Češi Josef Vašíček, Karel Rachůnek a Jan Marek a Slovák Pavol Demitra.

Na Zemi by mělo žít 7 miliard lidí. Dne 10.12.2011 proběhlo úplné zatmění měsíce, které bylo částečně viditelné i v České republice.

Celostátní události

Na celém území České republiky bylo provedeno ke dni 26. března 2011 sčítání lidu, domů a bytů. Rozhodným okamžikem sčítání byla půlnoc z 25. na 26. března 2011. Účast na sčítání byla pro obyvatelstvo povinná. Sčítání osob podléhala každá fyzická osoba, která měla v rozhodný okamžik na území České republiky trvalý pobyt nebo povolený přechodný pobyt. Sčítání domů podléhal každý dům určený k bydlení nebo k ubytování s číslem popisným, ale i domy neobydlené. Sčítání bytů a domácností podléhal také každý byt včetně bytů neobydlených. Sčítání osob se provedlo vyplněním sčítacího listu osoby, který za sebe musela vyplnit každá fyzická osoba způsobilá k právním úkonům. Za osoby nezletilé nebo nezpůsobilé k právním úkonům poskytl údaje jejich zákonný zástupce. Sčítání domů se provedlo vyplněním domovního listu, sčítání bytů se provedlo vyplněním bytového listu.

Na základě sčítání obyvatelstva bylo zjištěno, že k datu 26. března 2011 v Hraběšicích žije 129 trvale bydlících obyvatel, z toho je 59 mužů a 70 žen. Děti do věku 14 let zde žije 27, ve věku 15 – 64 let 89 obyvatel, nad 65 let věku potom 13 obyvatel. Ekonomicky aktivních je 57 obyvatel, z toho zaměstnaných je 50 obyvatel. Dále je zde obydlených 38 domů a 40 bytů. Vzhledem k tomu, že v Hraběšicích není žádný bytový dům, jedná se o byty v rodinných domech, kde bydlí dvě a více rodin v jednom rodinném domě, Týká se to také bydlení v rekreační chalupě či chatě. K římskokatolické víře se v Hraběšicích hlásí 20 obyvatel, bez vyznání je 48 obyvatel, zbytek se nevyjádřil. K národnosti české se přihlásilo 90 obyvatel, k moravské 20 obyvatel, německé 6 obyvatel. Nejvyšší ukončené základní školní vzdělání má 22 obyvatel, střední vzdělání bez maturity 32 obyvatel, úplné střední vzdělání s maturitou 28 obyvatel, vysokoškolské vzdělání 28 obyvatel. V obci dále žije 60 svobodných obyvatel, 64 obyvatel ve svazku manželském, 9 obyvatel je rozvedených, 8 obyvatel je ovdovělých. V obci má uvedeno místo rodiště 43 obyvatel.

V tomto roce se neuskutečnily žádné volby – ani parlamentní, ani do poslanecké sněmovny. Prezidentem České republiky je Václav Klaus. Od 1.dubna přestala platit česká papírová bankovka v hodnotě 50,- Kč. Dne 16. 6. proběhla celostátní stávka v dopravě. Autobus do Hraběšic přesto jel. Dne 30.11. ukončila Česká televize analogové vysílání.

Dne 18. 12. zemřel Václav Havel, první český prezident po roce 1989. Dne 23.12. měl státní pohřeb. Od 29.12.1989 do 28.3.1990 byl prezidentem Československé socialistické republiky, do 29.3.1990 do 20.7.1992 byl prezidentem České s slovenské federativní republiky a od 26.1.1993 do 2.2.2003 byl prezidentem České republiky. Byl disident, odpůrce totalitního režimu, dramatik a spisovatel. Podepsal Chartu 77, byl také vězeň komunistického režimu, demokrat a morální a zásadový občan. Proslavil nás v celém světě. Nesmazatelně se zapsal do dějin České země.

Někteří občané se zúčastnili se svými dětmi jízdy historického vlaku s parní lokomotivou Zábřeh n/mor. – Sobotín u příležitosti 140 let od zahájení provozu na této trati. Jako doprovodný program byla letecká exhibice, let horkovzdušného balónu, ukázka doplnění vody do parní lokomotivy, výstava vojenské a historické techniky a bohaté občerstvení. Účast byla veliká, jízda vlakem starší generaci připomínala jejich dětství a mládí, kdy tyto vlaky jezdily běžně. Mě osobně připomněla prázdniny a každoroční výlet za babičkou na Valašsko.

Obecní záležitosti

Na začátku roku 2011 měla obec uzavřen pracovní poměr se dvěma zaměstnanci na údržbu a paní účetní, z toho jedna pracovnice údržby je na dlouhodobé pracovní neschopnosti. V minulém volebním období zde byli zaměstnáni 3 zaměstnanci na plný úvazek, 1 na poloviční a účetní. Současná situace se jeví jako trvale neudržitelná, bylo nutno sehnat další zaměstnance. Paní účetní ukončila pracovní poměr dohodou ke dni 31.3.2010, místo ní nastoupila nová účetní na snížený poloviční úvazek. Pracovník údržby ukončil pracovní poměr k 31. 3. 2011 a místo něho se na základě výběrového řízení přihlásil jediný zájemce, který byl přijat do pracovního poměru. Pracovnice údržby odešla do předčasného důchodu.

Zimní údržbu a práce s traktorem v létě, svoz sena a sečení trávy dále prováděl bývalý starosta obce stejně jako v minulých letech. Náklady spojené se zimní údržbou v zimě 2010/2011 činily 52.650,- Kč + 23.400,- Kč mzdy, celkem 80.500,- Kč. Je nezbytně nutné sehnat nejméně jednoho dalšího zaměstnance, údržbu obce s jedním pracovníkem nelze zvládnout. Bohužel v obci nikdo nechce tuto práci vykonávat a dojíždět ze Šumperka či okolí není pro eventuální pracovníky zajímavé.

Stejně jako minulá léta zůstává na obci úřední den pro veřejnost vždy ve středu od 15 do 18 hodin. V jinou dobu se lze setkat se starostkou obce po telefonní domluvě. Tato úřední doba je vyhovující vzhledem k malému počtu obyvatel v obci.

Hospodaření obce

Ještě v prosinci roku 2010 byla zrušena pevná telefonní linka, která byla v kanceláři na obecním úřadě. Přístupná byla pouze v úřední dny v době, kdy seděla paní starostka v kanceláři, což je málo. Proto byla pevná linka zrušena a byla uzavřena smlouva s mobilním operátorem Vodafon, který přidělil telefonní číslo paní starostce, paní účetní a obecnímu zaměstnanci. Cena za tuto službu vyšla na polovinu proti ceně za pevnou linku. Nesporná výhoda pro občany je, že je paní starostka k dispozici kdykoliv, v podstatě 24 hodin denně, jak říká zákon o obcích. Dále paní starostka zavedla internetové bankovníctví pro obec, aby nebylo nutné chodit s každou platbou do Šumperka do banky.

Vzhledem k nedostatku pracovních sil si paní starostka vzala na starost provoz kláštera, jeho úklid a předávání zájemcům o pobyt. Důvodem byl nejen nedostatek pracovních sil, ale hlavně nutnost zjistit, jak je tato činnost časově náročná.

Dále byla dokončena projektová dokumentace na kanalizaci a ČOV a ukončeno řízení ve věci stavebního povolení. Projektová dokumentace stála 1 300 000 Kč. Realizace kanalizace a čističky byla odložena na dobu, než bude vyhlášena odpovídající dotace na tento titul. Obec není schopna samotný projekt realizovat z vlastního rozpočtu. Do konce roku 2011 nebyla vhodná dotace vyhlášena. Na základě odborného posudku pracovníků firmy FORTEX bylo zjištěno, že projekt je příliš drahý, předimenzovaný a díky vysoké ceně stavby a s ohledem na počet domů, kterých se bude kanalizace a čistička odpadních vod týkat nebude snadné pro obec dotaci získat, takže pravděpodobně nerealizovatelný. Naděje na stavbu je pouze v případě, že se změní dotační podmínky. Takže obci nezbyvá, než vyčkávat. Cena stavby kanalizace a čističky se pohybuje kolem 50 mil. Kč, v současné době se dotace poskytuje maximálně na cenu díla do 40 milionů a je poskytnuta ve výši 90 % ceny. Takže získaná dotace by v ideálním případě byla 36 milionů Kč, obec by musela zaplatit zbytek, což je 14 milionů. Obec by se zadlužila nejméně na 12 let s tím, že by všechny finanční prostředky musely jít na úhradu dluhu. Na provoz obce by v podstatě nic nezbylo. Zastupitelstvo se shodlo, že o dotaci zatím nebude obec žádat, bude pouze sledovat vývoj situace a v případě příznivější dotace se k tématu opět vrátí.

Byla zahájena obnova katastrálního operátu přepracováním souboru geodetických informací do digitální podoby. Celá akce má být ukončena v roce 2012. Byly zavedeny webové stránky obce jako důležitý prvek ve věci informovanosti občanů a ostatních zájemců o dění v obci. Obecní zastupitelé také schválili vyhlášku o pohybu psů, která stanoví, že v obci lze mít psa pouze na vodítku. Poplatek za psa činí ročně 100 Kč, za dva psy 150,- Kč.

Obec zavedla nový systém sběru odpadů schválením vyhlášky o odpadech. Občané odpady třídí na plast, sklo a papír. Za komunální vytríděný odpad je stanovena cena 70,- Kč za popelnici. Na jaře a na podzim je vždy přistaven kontejner na nadměrný odpad a na nebezpečný odpad. Železo si každý občan odváží sám, je to výhodné, výkupní cena je vysoká.

V tomto roce proběhla těžba v lese – nad chatovištěm v Krásném. Dále zde byla na doporučení lesního správce provedena prořezávka a probírka. V tomto lesním úseku byl zjištěn také les napadený kůrovcem, byla zde provedena těžba napadených stromů. Bylo vytěženo kolem 200 kubíků dříví, tržba za ně činila 230 000 Kč. Jednalo se o nekvalitní dříví, uvnitř kmenů vyhnílé a vhodné spíše na palívivo. Nicméně výkupní cena dříví je velmi vysoká.

S velkou lítostí jsme museli připustit, že lípy stojící před kostelem jsou nemocné, uvnitř trouchnivé a v tak špatném stavu, že hrozí jejich pád na kostel nebo kulturní dům. Lípy byly zasazeny ve dvacátých letech minulého století, proto byli pozváni odborníci k posouzení jejich zdravotního stavu z Městského úřadu v Šumperku a Chráněné krajinné oblasti Jeseníky. Všichni se shodli na tom, že lípy nelze zachránit, takže bylo dohodnuto, že letos se skácí dvě, příští rok další dvě a místo nich se vysadí

javory, které jsou do hor vhodnější a nejsou tolik náchylné k hnití. První dvě lípy byly skáceny na podzim, další dvě zůstanou na příští rok.

Byl zpracován nový Řád veřejného pohřebiště. Zastupitelé se shodli, že se budou hroby prodávat pouze občanům obce s trvalým bydlištěm, výjimečně lidem, kteří mají k obci vztah – narodili se zde, mají zde kořeny, často zde pobývají, například chataři. Německé hroby se zatím nebudou prodávat. Cena pronájmu za hrob 500 Kč na 15 let, za dvojhrob 900 Kč na 15 let. Byly uzavřeny nové platné nájemní smlouvy, odpovídající současným platným zákonům na hrobová místa nejen se všemi stávajícími nájemci, ale i s novými zájemci o hrobová místa. Také byla provedena nová evidence hrobových míst.

Příjmy v roce 2011 činily 2 235 071,- Kč, výdaje 1 909 754,- Kč, zisk 325 317,- Kč. Obec tedy hospodařila se ziskem, dokonce s velmi dobrým ziskem, protože rok 2010 skončil při příjmech 1 921 477,- Kč a výdajích 2 159 081,- Kč se ztrátou 237 604,- Kč.

Hospodářský život

Kulturní dům a restaurace „Pod Kamencem“ byla pronajata stejnému nájemci jako v dřívějších letech. Z důvodu úspory výdajů za topení byla do výčepu pořízena krbová kamna, čímž se zde pobyt velmi zpříjemnil. Na rekreačním zařízení Klášter byla provedena oprava hromosvodů.

Na Obec Hraběšice byla podána žaloba ze strany Lesů ČR na navrácení lesních porostů nad sjezdovkou, jednalo se o více než 20 hektarů lesa. Dle stanoviska Lesů ČR byly tyto lesy vráceny v roce 1990 obci neoprávněně. Dřívější zastupitelstvo odmítlo smírné jednání a proto Lesy ČR podaly žalobu. Dle názoru najaté právničky se může jednat o několikaletý právní spor s nejistým výsledkem.

Letos byl ukončen soud Obce Hraběšice s firmou Milenium, která vlastnila sjezdovku s vlekem a dlužila obci nájemné za obecní pozemky, které firma měla pronajaty a používala je při svém podnikání – proč se nevybíralo nájemné zavčas není známo, nicméně soud rozhodl ve prospěch Obce Hraběšice. Výsledkem soudního jednání je sice nárok na dlužné nájemné v plné výši – to je 60 000,- Kč, ten, ale protože firma Milenium je v současné době v likvidaci, nemá žádný majetek, tak nám nemůže a ani nemá z čeho dlužné finanční prostředky zaplatit včetně soudních výloh. Nesmíme si moc představovat, co všechno by šlo za tyto finanční prostředky pořídit ve prospěch občanů.

Výstavba obce

V tomto roce proběhla oprava vodovodního řádu v místech od budovy obecního úřadu nahoru kolem kostela a dolů k penzionu „U jelena“. Celou opravu financovala VHZ, a.s. Šumperk coby vlastník vodovodní sítě v Hraběšicích. Obec Hraběšice je pouze akcionářem této firmy. Společně s opravou vodovodního potrubí byl zpevněn svah podél cesty z horní strany místní komunikace a současně bylo provedeno odvodnění cesty od Kláštera kolem penzionu U jelena. Byly sem zabudovány betonové žlaby, které se používají na železničních tratích. Toto řešení se ukázalo jako nevhodné. Proto došlo

k nutnému technickému doplnění odvodnění za účelem snížení hloubky odvodňovacích žlabů a to tím, že byly do žlabu položeny meliorační trubky, zabalené do geotextilie a vše zasypané štěrkem. Tato úprava byla nejen nejlevnější, ale jeví se také jako zcela dostačující. Čas ukáže, zda bude vyhovovat.

V ostré zatáčce pod Hraběšicemi se již několik let také bortil svah, který byl narušen zemními pracemi majitele chaty nad touto zatáčkou. Hrozilo úplné sesunutí svahu do vozovky a stržení sloupu elektrického vedení. Na podnět obce a za spolupráce správy a údržby silnic OK a majitele chaty byla vystavena kamenná zídka, která svah zpevnila a cesta se opět stala bezpečnou.

Na žádost farního úřadu v Šumperku byl místní římskokatolický kostel svatého Filipa a Jakuba v Hraběšicích a k němu přiléhající fara prohlášeni zastupitelstvem obce Hraběšice jako kulturní dědictví obce. Z toho důvodu mohlo být požádáno o dotaci na jeho opravu a také opravu přilehlé fary. Jednalo se o dotaci ze Státního zemědělského intervenčního fondu, dotace měla činit 90 % uznatelných výdajů. Celková rekonstrukce dle projektové dokumentace měla stát 3 000 000,- Kč, farnost tedy zaplatí 300 000 Kč.

Opakovaně byla podána na Státní zemědělský intervenční fond žádost o dotaci na opravu místních komunikací. Celý proces podávání žádosti je velmi složitý, obci bylo potvrzeno, že žádost je administrativně v pořádku. Pokud obec dotaci získá, budou opraveny všechny místní komunikace dle pasportu místních komunikací, bude upravena autobusová zastávka na konečné autobusové zastávce v Hraběšicích, vysázena zeleň na veřejných plochách a umístěny herní prvky pro děti včetně odpočinkových míst s lavičkami. Je předložen projekt ve výši cca 6 mil. korun, z toho 4,5 mil. Činí dotace a 1,5 mil. nutno uhradit z vlastních zdrojů.

Kulturní dění v obci

V únoru pořádalo občanské sdružení hasičů ples v kulturním domě, účast nebyla velká – snad to bylo způsobeno špatným počasím. Na ples nachystali hasiči tombolu, zajistili živou hudbu, která vyhrávala až do časných ranních hodin.

Na jaře se obnovila tradice stavění máje, májka se sice v minulosti stavěla každý rok, ale poslední roky se tato akce neuskutečňovala, ač se jednalo o velmi oblíbenou akci. Za pomoci místních hasičů a za účasti hrstky obyvatel se vztyčila nazdobená májka. Paní starostka napekla buchty a přítomné jimi pohostila. Bylo vidět podle účasti, že tato tradice už není v paměti místních.

V sobotu 2. června byly na kácení máje pozvány hlavně děti. Rodiče se mohli zúčastnit také, ale bylo možno poslat děti i samotné. Nejprve vyrazili všichni zúčastnění na Kamenec, po cestě se hrály různé hry a soutěže. Někteří účastníci byli na tomto místě poprvé. Po návratu proběhlo slavnostní kácení máje, děti si rozebraly dárečky, které na májce visely a opékaly se špekáčky. Účast již byla větší než na stavění máje. Na druhou část akce se dostavili i dospělí. Přestože počasí zlobilo, chvílemi přšelo a bylo mokro, dětem i dospělým se celá akce velmi líbila.

Na konci srpna proběhlo rozloučení s prázdninami. Této akce se zúčastnilo 28 dětí, vydaly se na výlet do jeskyně Nad hrází v Malínské rokli. Po cestě hrály spoustu her. V jeskyni na ně čekal stařec s bělostným dlouhým vousem, který se jim představil jako Hrabíš ze Švábenic u Úsova a vyprávěl jim o historii Hraběšic, které založil. Potom jim rozdál dárky a děti se vydaly na cestu domů. I přes četná úskalí a nesnáze, jako jsou odřená kolena, poštipání od mravenců, bodnutí od vos a podobně vypadaly všechny děti velmi spokojeně. Na závěr bylo nabízeno grilování a táborový oheň.

Na letošní mikulášskou besídku, která se konala 3. prosince v kulturním domě, si místní děti nacvičily společně s paní účetní divadlo. Byla to divadelní hra pro děti a dospělé s názvem „Černý den na Tolštejně“. Divadlo mělo obrovský úspěch, děti si samy vyrobily i kulisy. Sál byl plný, lidé i stáli. Diváci odměnili malé herce neutuchajícím potleskem. Velký díky patří paní účetní, která obětavě s dětmi divadlo nacvičila ve svém volném čase. Po divadelním představení přišel Mikuláš s čertem a andělem, rozdál dětem dárky za to, že každé řeklo básničku nebo zazpívalo písničku. Mikulášská besídka se líbila dětem i dospělým. Účast byla velmi vysoká.

V kulturním domě „Pod Kamencem“ proběhla jako poslední akce roku 2011 přesilvestrovská zábava, kterou každoročně organizuje nájemce kulturního domu. Účast byla velká, sál doslova praskal ve švech. Sešli se zde místní občané i chataři a chalupáři a bylo zde veselo až do rána.

Sociální a zdravotní záležitosti

V tomto roce nedošlo k žádnému úmrtí v obci.

Bylo vyhlášeno mimořádné veterinární opatření, které se týkalo včelstev – hrozilo nebezpečí nakažení v chovech včel varroazou. Je to nemoc včel, způsobená roztočem varroa destructor. Roztoč napadá včelí plod, na němž se rozmnožuje a dále napadá i dospělé včely. Neléčená nákaza způsobuje úhyn celého včelstva a šíření i na okolní včelí úly. V případě mimořádného veterinárního opatření je povinností každého včelaře v ohroženém území provádět ošetření všech chovných včelstev přípravkem proti této nemoci u včel. Je to další nebezpečné onemocnění po ohrožení včelstev včelím morem. V Hraběšicích žádná z těchto nákaz nebyla zjištěna, asi díky tomu, že zde jsou v okolí pouze zdravé horské lesy a louky, žádná pole nejsou chemicky ošetřovaná a místní včelaři se chovají velmi odpovědně. .

Počasí

V roce 2011 nedošlo k žádným velkým výkyvům počasí, snad jen zima byla velmi mírná, lednové a únorové teploty se držely stále kolem nuly nebo mírně pod nulou, bylo málo sněhu. Téměř jarní počasí přišlo již v březnu a také jaro samotné se dostavilo již v dubnu. Teploty byly mírně nad normálem, ale v červnu vysoko překročily průměr a dostavila se tropická vedra, která nás trápila téměř celý červenec a srpen.

Zapsala Helena Večeřová, kronikářka

